

» A mohácsi Szabadság-sziget jelenlegi állapota az iszapos holtággal

Munka a zátonyon

Hamarosan hozzáfognak az egyik legjelentősebb magyarországi környezeti rekonstrukciós munkához. Egy 27 évvel ezelőtti elhibázott gátépítés káros hatásainak semlegesítése 450 millió forintba fog kerülni.

ZS. A. | uzlet@hetivalasz.hu

Amikor 1983-ban keresztgáttal zárták el a Duna mellékágát a mohácsi Szabadság-szigetnél, hogy az építmény segítségével átvezessék a vízfőnyomó-vezeték a partra, az akkori vízügyi tervezők még természetesnek tekintették, hogy ezzel holtággá alakítják a hajózási szempontból értéktelen mellékágát. A mohácsiak kedvelt vízi paradicsoma, ahova sokan jártak úszni, horgászni és evezni, posványnyá alakult. A mellékágban megszűnt a vízmozgás, felgyűlt az iszap, a jellemző dunai halfajok kipusztultak, és a szomszédos sziget élővilága is károsodott.

» A leánykancér kizárólag a Duna felső és középső szakaszának sebes sodrású, kavicsos medrű mellékágaiban él. Ezek az élőhelyek szinte mindenhol áldozatul estek a folyószabályozásnak

A folyó mellett lakók számára ennél valószínűleg fontosabb volt a parti szűrő kutak vízminőségének fokozatos romlása. A történet tipikusnak tekinthető: szigetek tucatjai tűntek így el a hazai folyók mentén a túlszabályozás következményeként, elég csak a budapesti Népszigetre vagy a Palotai-szigetre gondolni (mindkettő a mohácsihoz hasonló rehabilitációra vár). Mivel a jelenlegi szabályozott

körülmények között új hordalékszigetek már alig keletkeznek, az a kevés, ami még megmaradt, különleges történeti és biológiai értéket képvisel. A mohácsi zátony sorsa abban különbözik számos társától, hogy kedvező fordulatot vett. A mellékágat és a szigetet most rehabilitálják, de az egykori meg gondolatlan beavatkozás negatív

hatásainak eltüntetése drága mulatság. Huszonzét éve olcsóbb megoldásnak tűnt a keresztgát, mint a meder alatt átvezetni a csövet – most 450 millió forintba kerül az a példaértékű rehabilitáció, amely remélhetőleg az első lesz a hasonló projektek sorában.

A beruházás tavaly szeptemberben kezdődött el azzal, hogy az öt részt-

vevő szervezet partnerségi megállapodást kötött. A projekthez egymillió euró (nagyjából 270 millió forint) támogatást nyújt az Európai Unió a Life közösségi környezetvédelmi program keretében. Az önrészt a részt vevő szervezetek és a Coca-Cola italgyártó cég adták össze. A 47 hektáros sziget területe korábban a helyi termelőszövetkezeté volt, később magánszemélyek tulajdonába került, és része lett a védett területek országos Natura 2000 hálózatának. Az erdőművelési ágba tartozó terület tavaly körülbelül 40 millió forintért megvásárolta a Duna-Dráva Nemzeti Park. Závoczký Szabolcs, a nemzeti park igazgatója a Heti Válasznak elmondta, hogy a vagyonkezelésbe adás folyamata lezárult, és még idén ősszel hozzálát a tájidegen nemes nyáras erdőfoltok és egyéb özőnfajok őshonos fajokra való lecseréléséhez. A négy évre tervezett munkálatok eredményeként természetes állapotú ártéri ligeterdő (füzes) jön létre, melynek fenntartása minimális emberi beavatkozást igényel.

A mellékág helyreállítása a bajai vízügyi igazgatóság és a regionális víz-

mű, valamint a főkoordinátor WWF Magyarország közös feladata. A szemléletváltást jelzi, hogy ma már a vízügyesek is szükségtelennek tartják a mellékág lezárását, ezért részlegesen elbontják a keresztgátat, áthelyezik a meder alá a főnyomócsövet, és kikotorják a mederben felgyűlt iszapot. A természetes vízmozgás rekonstrukciójától azt remélik, hogy visszatérnek azok a sodráskedvelő, védett halfajok – például a leánykancér és a kecsge –, amelyek az elmúlt években kivesztek a pangó vízből. Ha a halak visszatérnek, a szigeti erdőben újra meghonosodnak az ártéri erdőkre jellemző madarak, például a fekete gólya és a réti sas. A beavatkozások hatására javulni fog a környező települések vízminősége, Mohács pedig azt reméli, visszakapja egykori strandját és kirándulóhelyét. Tavaly környezeti vizsgálatokat végeztek a szigeten, hogy dokumentálják jelenlegi állapotát. Ez az állapotfelmérés kínál majd viszonyítási alapot ahhoz, hogy 2013 után kiderüljön, a természet milyen mértékben képes regenerálódni majd három évtizedes rongálás után.

Bolgár iskolákat korszerűsít az ELMIB

Egyszerre négy iskola energiahatékonysági korszerűsítését kezdi meg a magyar tulajdonú ELMIB csoport bolgár leányvállalata a 119 ezer lakosú, Bulgária déli részén fekvő Pazardzshikban. A város, Pazardzshik tartomány fővárosa a több mint kétezer eurós (közel 600 millió forintos), uniós forrásból finanszírozott beruházásról szóló megállapodást a napokban írta alá az ELMIB bulgáriai leányvállalatával.

Reicher Péter, az ELMIB külföldi érdekeltségek koordinálásáért felelős igazgatója szerint a kiemelkedően magas összegű beruházás magyarázata, hogy Bulgáriában jelentős figyelmet kapott az elmúlt években az energiahatékonyság javítása. Az önkormányzatoknak egyebek mellett kötelező volt intézményeikről energiahatékonysági tanulmányt készíttetni, amelyek alapján több városban konkrét beruházások indulhattak el. A Pazardzshikban tervezett komplex energiahatékonysági fejlesztés a négy iskola energia-felhasználását, illetve az ezzel kapcsolatos költségeket akár a harmadával is csökkentheti.

Magyarországon egyelőre nagyobb önerő szükséges a hasonló, komplex korszerűsítési programokra rendelkezésre álló uniós források igénybeviteléhez – tette hozzá. Erre kínál megoldást az ELMIB ESCO-finanszírozási konstrukciója, amellyel elérhető, hogy kisebb arányú pályázati támogatással az önkormányzatok saját források nélkül, pusztán az energia-megtakarításból finanszírozhassák az energiahatékonysági fejlesztéseket. A beruházások ugyanakkor esetenként az elért megtakarításokból is megvalósíthatóak lennének.

Az idén 10 éves ELMIB csoport 2006-ban kezdett nemzetközi terjeszkedésbe. A társaság 2010. április 16-án írt alá megállapodást az első szerb - mezőgazdasági hulladékot felhasználó - biogáz-erőmű létesítéséről. Reicher Péter szerint a szomszédos országokban elért sikerek kulcsa, hogy a hazai cég tevékenységének mintájára alakították át a külföldi leányvállalatok munkáját, ezzel szakmailag megalapozottabbá és hatékonyabbá tették azok működését.

Az ELMIB csoport – hangsúlyozta – továbbra is elkötelezett a hazai fejlesztések, az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiatermelés magyarországi elterjesztése mellett. A társaság ezért reméli, hogy a környező országok, vagy a versenytárs uniós tagok kedvező gyakorlata a közeljövőben a hazai szabályozásban is megjelenhet majd.